

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

14-28 maj 2020. godine

Sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja

- [Konkurs za sufinansiranje medijskih sadržaja](#) iz oblasti javnog informisanja grada Beograda ponovo je poslužio kao paravan za prelivanje visokih iznosa sredstava na račun sumnjivih pružilaca medijskih usluga kao i PR i konsultantskih kuća koje su osnovane u nedavnoj prošlosti ili tek dan pre raspisivanja konkursa. S tim u vezi rezultati ovogodišnjeg konkursa pokazuju da je upravo njima dodeljena velika količina novca, a istraživanja nezavisnih medija ukazuju na bliske poslovne veze tih pravnih lica sa vladajućom Srpskom naprednom strankom i pro- režimskom televizijom Studio B. Kao eklatantan primer zloupotrebe navodi se slučaj firme Videoton koja je osnovana tek dan pre raspisivanja konkursa, a kojoj je dodeljeno čak šest miliona dinara. S druge strane neke medijske kuće, poput portala [Pištaljka](#) koji se bavi istraživanjem korupcije, nisu dobili nijedan dinar. Rezultati ovog konkursa dokaz su ne samo zabrinjavajućeg odnosa države prema medijima već i nastavka prakse nelegitimnog korišćenja javnih sredstava za finansiranje medija bliskih vlasti. Međutim, da situacija bude još gora, ovo nije prvi takav slučaj o čemu svedoči podatak da je [Udruženje „Savez Srba iz regiona“](#) poslanika vladajuće stranke Miodraga Linte u prethodne četiri godine na osnovu ovakvih konkursa dobilo 20,4 miliona dinara, dok mediji sa dugogodišnjom, čak i višedecenijskom tradicijom ostaju bez sredstava.
- [474 profesora, lekara i medicinskih radnika](#) uputilo je apel Ministarstvu zdravlja, Republičkom tužiocu i Regulatornom telu za elektronske medije (REM) da reaguju povodom zloupotreba nacionalne frekvencije za promociju nadržilekarstva. Podsećamo, vlasnik televizije Pink, Željko Mitrović, je u više navrata na toj televiziji promovisao medicinski neispitan i neutemeljen postupak „ozoniranja krvi“ preporučivši ga kao efikasnu metodu borbe protiv korona virusa. Potpisnici apela izrazili su zabrinutost zbog ovih neodgovornih istupa, naglašavajući da mogu dovesti građane u zabludu i ozbiljno ugroziti njihovo zdravlje. [Savet REM](#)-a je zasedao povodom ovog slučaja, ali je doneta odluka da se ne izrekne kazna televiziji Pink. U obrazloženju ove odluke koje je dala članica Saveta REM-a Višnja Arandžević navodi se : „Ne možemo govoriti o dovođenju gledalaca u zabludu, jer je zabluda pogrešna predstava o nekoj činjenici, niti o neobjektivnom informisanju, zato što su u emisijama na Pinku bili lekari Kon i Janković, koji su bili sumnjičavi prema terapiji ozonom. Terapija ozonom nije protokolarna u našem lečenju, ali nije zabranjena“. Na ovaj način nadležne insitucije su još jednom odlučile da samoograniče svoju nadležnost i da dopuste nesmetano promovisanje opasnih i pseudo naučnih metoda čime se građani zasipaju lažnim vestima i izlažu opasnosti svoje zdravlje.

- [Regulatorno telo za elektronske medije](#) objavilo je izveštaj o zastupljenosti političkih aktera u toku izborne kampanje za period 11-15 maj koji je rezultirao krajnje nelogičnim i sumnjivim nalazima prema kojima je najzastupljeniji politički akter opozicioni „Savez za Srbiju“ koji ne učestvuje na predstojećim izborima. Do ovakvih rezultata dovela je promena metodologije prema kojoj se svako pominjanje određene organizacije smatra njenim predstavljanjem u javnosti, što dovodi do toga da oni protiv kojih se vodi negativna kampanja budu „najzastupljeniji“. Ovo predstavlja jasan pokušaj maskiranja realnog stanja na koje ukazuju sve relevantne domaće i međunarodne organizacije, a koje ukazuju na drastičnu nejednakost u pogledu medijske zastupljenosti vlasti i opozicije.
- [Novinar televizije N1 Dušan Mladenović](#) našao se po drugi put na meti uvreda i pretnji istog muškarca koji ga optužuje da je „šiptar ili balija koji radi na albanskoj televiziji“. Nezavisno udruženje novinara Srbije i Udruženje novinara Srbije osudili su ovaj napad i pozvali nadležne da hitno reaguju, a advokati televizije N1 najavili su podnošenje krivične prijave. Ovakvi incidenti nisu slučajnost već plod atmosfere koja se godinama kreira od strane nosilaca najviših državnih funkcija koji gotovo svakodnevno etiketiraju televiziju N1 i njihove novinare.

Ostale slobode

- [Grupa od sedam organizacija civilnog društva](#) (Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beogradski fond za političku izuzetnost, Centar savremene politike, Centar za evropske politike, Centar za međunarodne i bezbednosne poslove, Evropski pokret u Srbiji, Komitet pravnika za ljudska prava) pozvalo je Vladu da ozbiljno shvati ocene izveštaja međunarodne organizacije Fridom haus i hitno pokrene društveni dijalog u cilju prevazilaženja krize demokratije. U saopštenju se apeluje na vlast da ocene Fridom Hausa i drugih, domaćih, inostranih i međunarodnih relevantnih organizacija, uključujući i Evropsku komisiju, shvati na ozbiljan način, umesto pokušaja metodološkog pobijanja, selektivnog prikaza informacija iz pojedinih izveštaja kako bi se zamaskiralo realno stanje demokratije u Srbiji.
- [Beogradski centar za ljudska prava](#) protestovao je zbog nedopustivog ponašanja radnika obezbeđenja Centra za azil u Bogovodji prema deci koji u toj ustanovi borave bez roditelja. Prema njihovim rečima deca su bila izložena psihičkom i fizičkom maltretiranju, o čemu svedoči i video snimci na kojima se vidi kako jedan od radnika obezbeđenja šakom i predmetom koji podseća na palicu udara dete. Smatrajući da je na taj način učinjeno krivično delo zlostavljanje i mučenje, protiv odgovornih lica je podneta krivična prijava nadležnom tužilaštvu, uz zahteva da se svi radnici obezbeđenja koji su učestvovali u ovom incidentu udalje sa posla zbog mogućnosti ponavljanja krivičnog dela. Ovakvo ponašanje ukazuje na zabrinjavajući trend upotrebe nasilja prema štíćenicima kolektivnih centara, o čemu svedoče i brojni incidenti u toku trajanja vanrednog stanja. Takođe zabrinjava i najava da Ministarstvo odbrane planira javnu nabavku dve i po tone žilet-žice za ograđivanje centara za smeštaj migranata i azilanata. [Radio Slobodna Evropa](#) je tražio od nadležnih odgovore u koje svrhe se žica nabavlja ali nisu dobili odgovor. S druge strane, Ministarstvo odbrane saopštilo je da je [predsednik Aleksandar Vučić](#) naredio upotrebu vojnih snaga u cilju pomoći pripadnicima ministarstva unutrašnjih poslova u cilju obezbeđenja migrantskog centra u Šidu. Takav potez se pravda interesima očuvanja bezbednosti građana tog područja zbog navodnog porasta broja izvršenih krivičnih dela od strane štíćenika tih centara.
- [Grupa organizacija civilnog društva](#) u koje spadaju Centar za istraživanje i razvoj društva IDEAS, Centar za kriznu politiku i reagovanje (CRPC), Danski savet za izbeglice (DRC), Beogradski centar za ljudska prava, Praxis, Grupa za decu i mlade INDIGO, kao i Humanitarni centar za integraciju i

toleranciju (HCIT) upozorila je učestalu upotrebu govora mržnje i ksenofobičnih izjava prema migrantima koji borave na teritoriji Srbije. U svom saopštenju posebno ukazuju na enorman rast broja neformalnih grupa na društvenim mrežama koje služe za širenje lažnih vesti, ali i mržnje i netrpeljivosti prema migrantima, a u nekim slučajevima i za otvorene pozive na nasilje. Poslednjih meseci je evidentno zaoštavanje retorike prema ovoj kategoriji ljudi i javna promocija onih koji na ovoj temi pokušavaju da dobiju političke poene, što na kraju rezultira povećanjem tenzija u društvu i potencijalne opasnosti od nasilja.

- Povodom odbacivanja inicijativa za ocenu ustavnosti Odluke o proglašenju vanrednog stanja [Beogradski centar za ljudska prava](#) saopštio je da takva odluka znači obezvređivanje uloge Narodne skupštine u proglašenju vanrednog stanja. U obrazloženju odluke navodi se da je obaveštenje koje je predsednica Skupštine uputila predsedniku Republike i predsednici Vlade da Skupština nije u mogućnosti da se sastane bilo dovoljan osnov za isključivanje Narodne skupštine iz tog procesa zbog čega nije bilo osnova za raspravu o ustavnosti te odluke. Iz obrazloženja je takođe očigledno da je Ustavni sud želeo da skine odgovornost sa sebe ističući kako on „nema ustavno niti drugo pravno merilo na osnovu kojeg bi mogao dovesti u pitanje obaveštenje predsednika Narodne skupštine da parlament nije bio u mogućnosti da se sastane“. U zaključku saopštenja se navodi da je na ovaj način dovedena u pitanje Ustavom proklamovana suverenost građana koja se ostvaruje posredstvom njihovih slobodno izabranih predstavnika imajući u vidu da je dopušteno da se cela Skupština suspenduje na osnovu mišljenja samo jednog poslanika koji obavlja i funkciju predsednika Skupštine.